

LATİN AMERİKA'DA RAMAZAN

Mehmet Çelik

Referans için: Çelik, Mehmet. "Latin Amerika'da Ramazan". İNSAMER 29.04.2021.

Analiz

İslam dünyası için bir yenilenme ve muhasebe zamanı olan ramazan ayı, her yerde olduğu gibi Latin Amerika'da da Müslümanlar tarafından büyük bir heyecanla karşılanıyor. Ancak kadim İslam coğrafyasına fiziksel uzaklığının muhtemel bir sonucu olsa gerek, Latin Amerika Müslümanları genellikle tüm İslam dünyası içerisinde kendilerinden en az haberdar olunan toplum olarak dikkat çekiyor.

Yaklaşık yüz yıl önce yaşanan göçler sonucu yerleşik bir İslam toplumunun oluşmaya başladığı Latin Amerika coğrafyasında, başta Lübnanlılar olmak üzere (Filistin, Mısır, Tunus, Cezayir) Arap asıllı Müslümanlarla Asya bölgesinden (Hint, Pakistan, Bangladeş vb.) gelenler ve zamanla ihtida edenlerden müteşekkil yaklaşık 3-6 milyonluk bir İslam toplumu bulunuyor.

Özellikle azınlık durumundaki Müslümanlar için bir araya gelme ve ilişkilerin gelişmesine

vesile olan bayram ve cuma namazları gibi yoğun katılımlı ibadet ritüelleri büyük önem taşıyor. Ramazan ayı da bu bağlamda en önemli zamanlardan biri şüphesiz.

Son iki yıldır yaşanan Covid-19 salgınından önce, bölge Müslümanlarının neredeyse tüm aktivitelerini gerçekleştirdikleri mescitler, ramazan ayı ile birlikte iftar ve teravih namazlarıyla her akşam önemli bir yoğunluğa sahne oluyordu. Ne var ki iki yıldır salgın sebebiyle alınan önlemler çerçevesinde bu toplu buluşmalar artık mümkün olamıyor. Bir ara kısıtlamalar hafifletilmiş olsa da son dönemde pek çok yerde olduğu gibi Latin Amerika'da da artan vaka sayıları nedeniyle ramazan öncesinde yine ciddi kısıtlamalar uygulanmaya başlandı.

Bazı bölgelerde kısmi katılımcı ile iftar ve teravihler eda edilebilirken, çoğunlukla mescitlerde hazırlanan iftar yemekleri cemaate ve ihtiyaç sahiplerinin evlerine gönüllüler

aracılığı ile ulaştırılıyor. Böylece ramazanın bereketi ve heyecanı mümkün mertebe yaşatılmaya çalışılıyor. Bunun için ramazan ayı girmeden önce mescit yönetimlerinin bazı hazırlıklar yaptığı biliniyor. Özellikle bölgede helal kesimle ilgili yaşanan sıkıntılardan dolayı hayvan kesimleri ramazandan önce gerçekleştiriliyor; diğer ihtiyaçlar ise haftalık ölçekte temin ediliyor. Bütün bu hazırlıklar ve ramazan ayı boyunca düzenlenen tüm yardım çalışmaları gönüllüler tarafından yürütülüyor.

Son iki yıldır mescitlerde toplu buluşma imkânı olmasa da salgın döneminde tüm dünyada aktif olarak kullanılmaya başlanan teknolojik araçlar ve bunlar aracılığıyla yapılan online toplantı veya sunumlar, Müslüman toplum için de bir araya gelme imkânı sağlıyor. Daha önceleri mescitlerde veya kültür merkezlerinde gerçekleştirilen aktiviteler artık teknoloji sayesinde evlere taşınıyor. Haftalık düzenli yapılan sohbet, sunum vb. programlar bu yöntemle devam ettiriliyor. Öyle ki Latin Amerika ölçeğinde bu mecra üzerinden yürütülen programların yeni bir alışkanlığa dönüştüğü ve yeni imkânlara vesile olduğu görülüyor. Meksika'dan başlayarak güneye kadar -bazı bölgeler ve Brezilya hariç tutulursa- hemen tüm bölge ülkelerinde konuşulan İspanyolca sayesinde, daha önceleri şehir ve ülke bazlı yapılan sunumlar, yeni seminer düzeniyle İspanyolca konuşulan İslam dünyasının neredeyse tamamına ulaşıyor. Bu sayede başka şehir ve ülkelerdeki diğer Müslümanlarla tanışma ve birbirinden istifade etme imkânları da artıyor. Daha önceleri aynı şehirde bile olsalar mesafe, mesai saatleri vb. yoğunluklar sebebiyle bir araya gelemeyen veya programlara katılamayan insanlar, mevcut durumu fırsata çevirmiş görünüyor.

Müslümanlar için en önemli meselelerden olan dinî eğitim konusunda da pandemiyle birlikte dikkat çekici gelişmeler yaşanıyor. Bölgede Kur'an-ı Kerim öğrenme, okumayı geliştirme, sure ezberleme ve temel İslami konularda bireysel derslere ciddi bir ilgi olduğu belirtiliyor. Daha önce bazı kurumlarca yapılmaya çalışılan

bu türden uygulamaların, bundan sonraki süreçte ulusal ve uluslararası bir eğitim metoduna dönüşmesi muhtemel görünüyor.

Bu yıl Latin Amerika'da ramazan ayı münasebetiyle Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro ve Dışişleri Bakanı Jorge Arreaza ile Küba Dışişleri Bakanı Bruno Rodríguez'in Twitter üzerinden paylaşımında bulunması, bölge Müslümanlarını ayrıca mutlu etti.

Latin Amerika'da Covid-19 salgınından önceki ramazanların en önemli etkinliklerinden biri de bölgedeki İslam toplumunun yerel kurum ve kuruluşlarla ilişkilerinin güçlendirilmesine katkı sağlayan iftar programlarıydı. Ramazanlarda yapılan karşılıklı ziyaretlerde bazen milletvekilleri, devlet kademesinde görev yapan kişiler veya askerlerden oluşan heyetlerin katıldığı iftar programları düzenleniyor bazen de farklı ideolojik görüşteki gazeteci ve yazarlarla iftarlar yapıp ramazan ve İslam hakkında paylaşımlarda bulunuluyordu. Bugünse pandemi tedbirleri sebebiyle bu tür toplu organizasyonlar mümkün olamıyor.

Öte yandan her ramazan ayında yapılan kumanya yardımları sırasında, dağıtım yapılan bölgelerde yaşayan Müslümanların yanı sıra gayrimüslim yetim aileleri, huzur evleri, rehabilitasyon merkezleri ve ihtiyaç sahipleri de gözetiliyor, hatta bu çalışmalar için zaman zaman kiliselerle iş birliği yapılarak toplumsal ilişkilerin güçlendirilmesine de katkı sağlanıyor. Ayrıca çok sık olmasa da yerel veya ulusal televizyon kanallarında İslam toplumu önde gelenlerinin katıldığı programlar ve ramazan ayı özelinde Müslümanların yaptığı çalışmalar ve İslam dinini tanıtıcı yayınlar yapılıyor. Müslüman kurumların salgın döneminde ihtiyaç sahiplerine yönelik yardımları, zaman zaman basında da yer buluyor. Ayrıca bazı yoksul mahallelerde bazen mescit merkezli olarak bazen de yerel kurumlarla dayanışma gösterilerek günlük sıcak yemek dağıtımı yapılıyor ve gelir adaletsizliğinin çokça yaşandığı Latin coğrafyasında salgının yol açtığı olumsuzluklara karşı birlikte mücadele ediliyor.

Bedensel ibadetlerin yanı sıra mali ibadetlerin de ifa edildiği ramazan ayında, Latin Müslümanların mescit merkezli icra ettikleri iftar ve kumanya dağıtım çalışmaları, İslam coğrafyasının farklı ülkelerinden de destek geliyor. Suudi Arabistan, Kuveyt, Birleşik Arap Emirlikleri vb. ülkeler, büyükelçilikleri aracılığıyla veya evvelce inşa ettirdikleri mescitler üzerinden bölgede çeşitli yardım faaliyetleri yürütüyorlar. Yine ABD’de bulunan bazı İslam merkezlerinin de bölgeye yardım ulaştırdığı biliniyor. Ayrıca Türkiye’den bazı kurumlar da mevcut temsilcilikleri veya temsilcileri aracılığıyla Latin Amerika Müslümanlarına destek oluyor.

Latin Amerika Müslümanları çoğu zaman olduğu gibi bu ramazan ayında da İslam

dünyasının gündeminden biraz uzak. Oysa buradaki İslam toplumu ile daha fazla dayanışma içinde olmak ve ihtiyaçları konusunda daha fazla destek olmak, ramazan faaliyetleri dışında projeler gerçekleştirmek, bölge Müslümanları açısından büyük önem arz ediyor. Bu minvalde hem İslam dünyasının diğer ülkelerinin hem de Türkiye’nin bölgedeki büyükelçilikleri ve resmî kurumları aracılığıyla Latin Amerika’daki İslam toplumuyla ilişkilerini geliştirmesi, Türkiye’den kurumların tanışma ve destek amaçlı bölgeyi ziyaretlerinin teşvik edilmesi, şüphesiz İslam kardeşliğinin yayılmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

